

#120

ROZSDA Endre

10th POST-WAR and
CONTEMPORARY
ART SALE

ROZSDA ENDRE (1913-1999)

Tigris a sivatagban, 1975 körül | Tiger in the desert, around 1975

Olaj, karton | Oil on cardboard, 50 x 65 cm

Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Rozsda

Hátoldalon felirat | Inscription on the reverse:

Endre Rozsda Il rue de L'Epargne Chatillon-sous-Bagneux (Seine) France REN-09-11- Tigre dans le desert

Kezdő ár | Starting price: 4 000 000 Ft / 10 000 EUR

Becsérték: 6 000 000 - 9 000 000 Ft

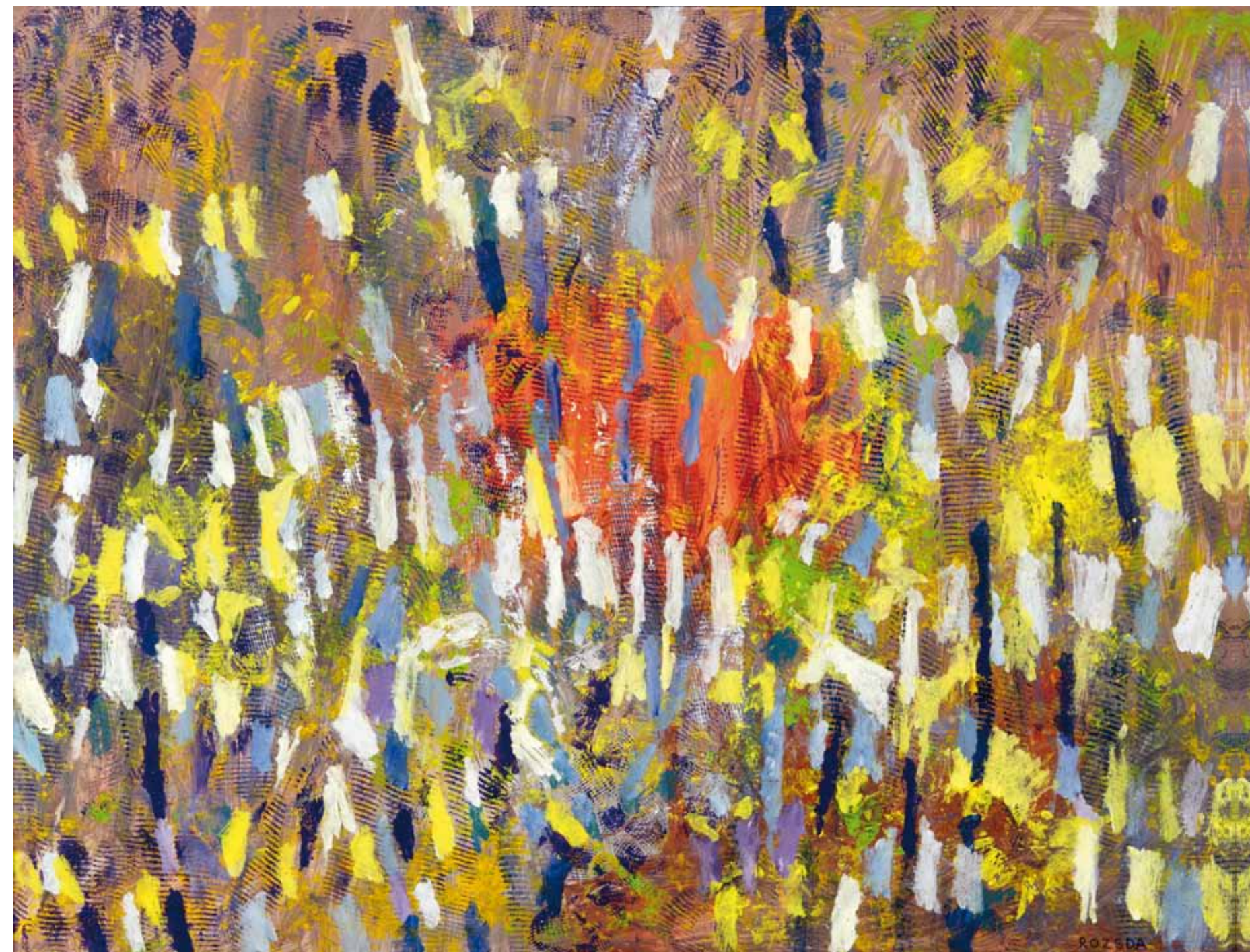
Estimate: 15 000 - 22 500 EUR

186

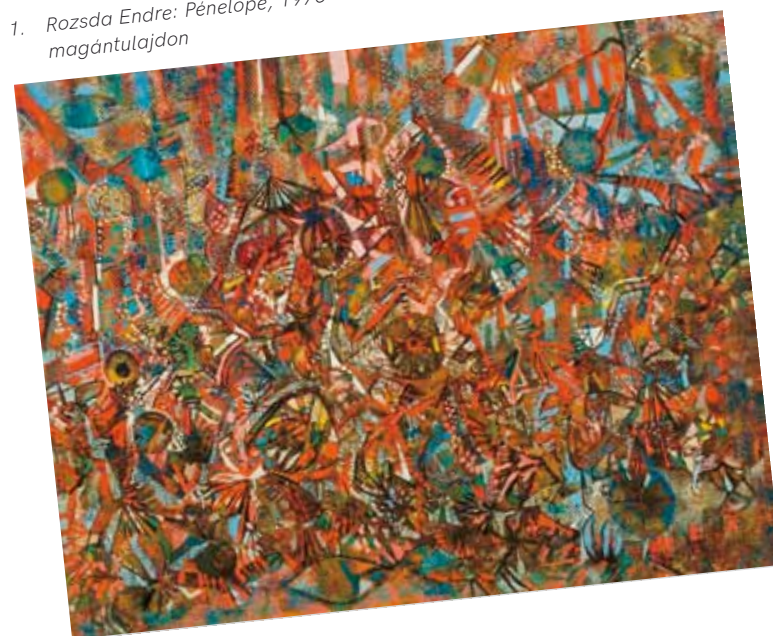
FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVÁ | PRESUMABLY EXHIBITED:

| Gallery 8, Claremont, 1977

| The Vincent Mann Gallery, New Orleans, 1977

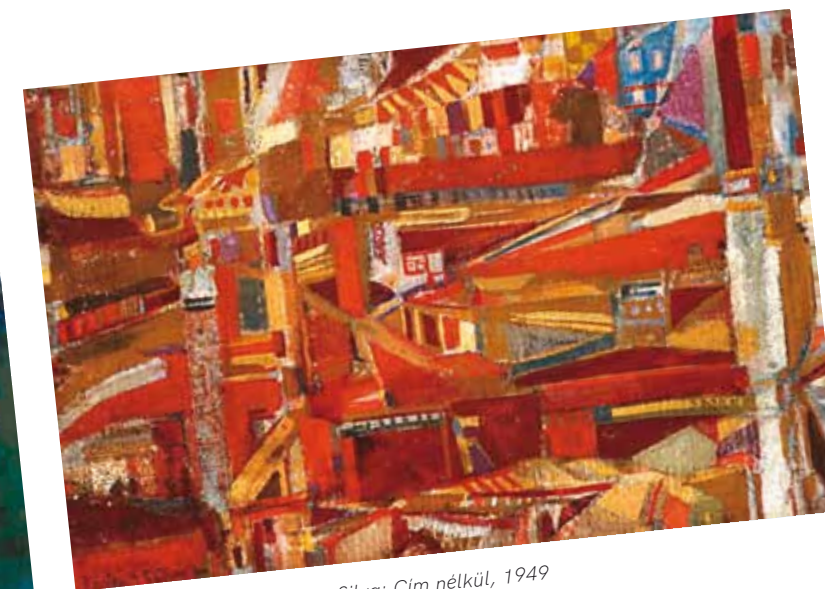

1. Rozsda Endre: Pénélope, 1976
magántulajdon

2. Jean-Paul Riopelle: Perspektivák, 1956
Tate Modern, London

3. Maria Helena Vieira da Silva: Cím nélkül, 1949
magántulajdon

Rozsda Endre 1957 első heteiben végleg Párizsba érkezett, ahol pár hónappal később a Galerie Furstenbergben – azokból a festményekből, melyeket magával tudott hozni Magyarországról – megrendezett egyéni kiállításához már André Breton írta a meghívó szöveget. Kiállítása után a korabeli francia kritika is felfigyelt Rozsda művészetére: „Milyenek Rozsda képei? Szédületes részletekben bővelkedő »automatikus« művek, melyek fölfedik a festők részletszenvedélyét, kik »transzban« dolgoznak, a varázs és a megnevezhetetlen igézetében. Nem vitás, hogy minden társadalmi és erkölcsi elnyomás óriási vágyat ébreszt az alkotóban, hogy »más« univerzum tagja legyen.”¹

Ez időben készült művein nyomokban még érezhető a szürrealizmus álomszerűsége, visszatérő motívumai (csipke- vagy növényi lenyomatok, rejtett írásszerű jelek), azonban a hatvanas évektől festményein megjelenő egyre

apróbb elemek fokozatosan kristályosodnak, kaleidoszkópszerűen töltik be képtereit, melyek a hetvenes-nyolcvanas évekre már „szinte kristályossá szilárdul, kis téglalapokból, háromszögekből felépülő szerkezetekké”² alakultak. A szürrealizmus automatizmusa, ahogy korábbi műveinél, itt is jelentős szerepet kapott munkamódszerében. A kompozíció megjelenő apró formákat asszociatív módon helyezi egymás mellé, majd kapcsolja össze. Először eltűntet a vásznonról mindent, ami fehér, azután az apró foltokat, növényi motívumokat, geometrikus alakzatokat válogatás nélkül helyezi a felületre. Majd elkezd keresni a képet alkotó színek kapcsolatát, formák összefüggéseit³, és (Kandinszkij fordított képeinek nyomán) folyamatosan forgatja a festményt, amíg nem érzi úgy, hogy megtalálta azt az oldalt, ahol befejezi.⁴

A most aukcióra kerülő kép 1975 körül készülhetett. Rozsda 1977 elején az Egyesült

Államokba utazott, hogy meglátogassa régi barátját Françoise Gilot-t. Egy korabeli szállítási listáról tudjuk, hogy a művész számos festményt vitt magával útjára, illetve, hogy Gilot közbenjárásával két kiállítást is rendeztek neki látogatása során: egyet a claremonti galériában, egyet pedig New Orleansban⁵. A *Tigris a sivatagban* című kép megtalálható a kivitt képek listáján, így valószínű, hogy szerepelt az említett kiállításokon. A színes festékfoltokból felépülő kompozíció közepén egy tigris testére emlékeztető narancssárga folt tömeg tűnik ki a vászon többi részét beborító sárga, fehér és kék színű ecsetvonások közül. Rozsda képe a nézőt a kutatásra, szabad asszociációkra, különböző nézőpontok felfedezésére motiválja, elmondása alapján „olyan munkamódszerrel dolgozom, amely megtiltja, hogy túlságosan gyorsan találjak megoldást, vagy adjak választ. Keresek, kutatok. Kidolgozok egy területet, egy helyet, amelyből kiindulva elindulhatok keresni valamit: az időt, az emléket vagy a titkot.”⁶

ERDÉLYI REBEKA

¹ Passuth Krisztina: a művész életútja 1957-ig. In: Rozsda Endre. Retrospektív kiállítás. Műcsarnok, Budapest, 1998, 26. oldal

² Pataki Gábor: A képeiben sétáló. Rozsda Endre művészetéről. In: Rozsda Endre. Várkő Galéria, Budapest, 2009, 9. oldal

³ Krépart Melinda: Rozsda Endre ornamentális festészete. In: Iskolakultúra. 2006, 46. oldal

⁴ Krépart (2006) 46. oldal

⁵ Kopeczky Róna, Kálmán Borbála: Rozsda és kora. In: Rozsda Endre: Az idő ölelésében. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2013, 68. oldal

⁶ Rozsda Endrével beszélget David Rosenberg. In: Rozsda Endre: Az idő ölelésében. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2013, 42. oldal